

"ఎస్, కమిన్!" ఆ గొంతు వీణ తీగలు మీటినట్లు, ఎలకొకల గొంతు నవరించుకున్నట్లు లేదు. టైప్ మెషిన్ లకలక మలుపునట్లు, కాట గేర్లు మార్చినట్లు ఉంది.

వాగ్వరం విన్న వాగుపాములా కాక, మాట వొక్కిన మెషిన్ లా తోవలికి వచ్చాడతను.

ఆ రూము సెమినార్ హాలంబ విశాలంగా ఉంది. ఎయిర్ క్యూలర్ నుంచి వస్తున్న గాలి మంచుకొండల మీంచి వచ్చే మలయవనంలా ఉంది.

లోపల జరిగే బిజినెస్ తప్పించి, మిగతా బయటి ప్రపంచపు రాగద్వేషాల నుంచి, సుఖదుఃఖాలనుంచి ప్రూఫ్ చెయ్యబడినట్లు కనిపిస్తున్నా, ఆ గది సొండ్ ప్రూఫ్ చెయ్యబడలేదు.

ఆ గదిలో ఉన్న ప్రతి వస్తువు మీద ఇండియన్ స్టాండర్డ్ ఫ్యాక్టరీల్యూట్ స్టాంపు ఉందో, లేదో చెప్పలేం కాని, కుబేరుడి ముద్ర మాత్రం ఉందని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు.

ఆ గదిలో ఉన్న పేముకుర్చీలు పూల సెజ్జల్లా కనపడుతూ ఉన్న, వాటి మీద కేవలం ఫోము మాత్రమే వేయబడి ఉంది. వాటి మీద మందు కొట్టిన మహా సర్దాల్లా కూర్చున్న వాళ్లు బద్దకంగాక, ఒద్దికగానే కూర్చున్నట్లు కనపడుతున్నారు.

వాళ్ల మొవోల్లో ఇళ్లర్యం అందంగాను, అందం దయలాగాను, ఆ దయ ఎవ్వరూ భరించలేనిదిగాను, వాళ్ల అధికారం అందరూ భరించదగినదిగాను కనపడుతున్నాయి.

వాళ్ల మధ్య అవిడ ఎక్స్ప్రెస్ ల మధ్య హీరోయిన్ లా కాక, షేర్ హోల్డిర్ల మధ్య మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ లాగానే ఉంది. అంతే కాక, అవిడ దేవుడి ముందు వెలిగించిన దీపంలా స్వచ్ఛంగా, స్వేచ్ఛగా కాంతులు విరజిమ్ముతూనూ, అగరువత్తుల్లా సువాసనలు వెదజల్లుతూనూ ఉంది.

"స్టీజ్ బిస్ బెడ్!" అవిడ గొంతులో వినయం లేదు. అధికారం లేదు. కేవలం మర్యాద మాత్రం ఉంది.

వాళ్ల ముందు అతను కపాయి వాళ్ల ముందు మేకలా కాక, తన ఎక్స్-రే ఎగ్జామిన్ చేసే సైనికుల ముందు పేషెంట్ లా కూర్చున్నాడు.

కాని, అతను పేషెంట్ కాదు. ఇంటర్వ్యూ కాండీడేలు.

అతని గొడ్డం ప్రాద్దున్నే గీసింది.

అతని బట్టలు నిన్ననే ఉతికినవి.

అతని చేతిలో నైలు కొత్తది.

కాని, అందులోని సర్టిఫికేట్లు వచ్చే సాళవి.

అతని వయస్సు ముప్పై అయిదులా కనిపిస్తున్నా, ముప్పైయే ఉంటుంది.

ఎలిగెన్స్ ముగిసి

ఈ ప్రశ్నకి అతను జవాబు చెప్పక పోయా, ఇంతకీ ముందు అడిగిన ప్రశ్నలకి, తరవాత అడిగిన ప్రశ్నలకి కేవలం ఇంటర్వ్యూలా చెప్పవలసిన జవాబులే చెబుతున్నాడతను.

అతను తన మనసులో మాట అత్యవసర పరిస్థితుల్లో కాని పైకి చెప్పడు.

"మీరు వెళ్లచ్చు. ఏ సంగతి తరవాత కమ్యూనికేట్ చేస్తాం" అన్న మాటలు అవిడ నోటినుండి బయటి కొచ్చినంత వేగంగా ఆ రూములోంచి బయటి కొచ్చాడతను.

ఇదేనా ఇంటర్వ్యూ? ఇదేనా ఇంటర్వ్యూ? అనుకుంటూ తన పెర్ ఫొమెన్స్ కన్నా, అవిడ రియూక్స్ వై బేరీజు మేనుకుంటూ సైన్ స్టార్ హోటల్ లా ఉన్న ఆ ఆఫీసు బిల్డింగ్ లోంచి బయటి కొస్తున్న అతని చేతిలో

"మిమ్మల్నే ఎందుకు ప్రెసర్ చెయ్యుతో చెప్పగలరా?"

'చెప్పగలను. చెప్పగలను. కాని, ఇంత మందిలో కాదు.'

"మీరు మేరీడ్ కదూ? పిల్లలెంత మంది?"

'వెడ్డింగ్ బెల్లులో తన మేరేజీ ఫోటో ఫడకపోయినా తెలిసిపోయిందన్న మాట. ఫామిలీ ప్లానింగ్ పరిమితిలో ఉండకపోవడం డిస్ క్వాలిఫికేషనా?'

"మీ మిసెస్ ఏం చేస్తున్నారు?" తను కూర్చున్న కుషన్ చెయిర్ కుషన్ చెయిర్ లా కాక, కరెంట్ చెయిర్ లా అనిపించింది అతనికి.

"మీ పేరు?"

'జ్ఞాపకాల తెరల వెనక మాట అటుంచి, అన్సికేషన్ ఫారమ్ మీదమంచి కూడా నా పేరు అదృశ్యమై పోయిందా?'

"రూ. జాబ్ మీ కనసరమా?"

'తన కళ్లలో ఆశ, అంతకు మించిన అవసరం ఆమెకు కనిపించటం లేదా? లేక అసలు తన కళ్లలోకే తాంకి చూడటం లేదా?'

విజయా రమురామ్

కవరు పెట్టబడింది. ఎవరో అతను చూడలేదు. గుఱారి తంతు కవరులో వీరి తంతు గాతం మీద నల్లని కుదురైన అక్షరాలలో "సాయంత్రం ఆరు గంటలకి 'కౌన్సిల్'లో కలుసుకోండి. మాట్లాడాలి. మీ పేర టిటి రిజర్వు చెయ్యబడి ఉంటుంది - లత" అని ఉంది. ఆ శైస్య తను కోరుకున్న గమ్యానికి దారుల్లాగ, జరిగిన కాలం కలకాక, ఏజెంట్ అవడానికి నిదర్శనం లాగా కనిపించాయి అతనికి.

సాయంత్రం. ఆ సాయంత్రం కాదు. ఎప్పుడో...అప్పుడెప్పుడో...కాని, పదేళ్ల వెళ్లి ఆ సాయంత్రం...

వెడికల్ కాలేజీ గర్ల వాస్తవం వెళ్లి, నర్తకారాయణస్వామి గుడి వెళ్లి, కంటికి కనిపిస్తున్న టౌన్ డిప్యూటీ టెన్సు వెళ్లి పోవడం దూరంగా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో రెండు ప్రదేశాలకు వెందినవారి గుర్తుగా కూర్చున్నారు.

మగ, అదా. రాజా, లతా. వాళ్ల పరిచయం రెండేళ్ల వయసుది. ఆంధ్ర యూనివర్సిటీలో వాళ్ల సూచనార్థిత్యం కూడా రెండేళ్లదే. కాని, వాళ్లద్దరూ జీవితాంతంవరకూ సూచనం చేద్దామని నిశ్చయించుకొని ఏడాది అయింది.

వాళ్ల మీరు, మీరు అని గౌరవించుకోవడం మానేసి, సుస్వ, సుస్వని ఏకాంతంలో అధికారాన్ని వ్యక్తపరుచుకోవడం ప్రాకారించి ఆర్జిళ్ల అయింది.

ఆ ఆర్జిళ్లలో శైస్యతయర్ పరీక్షలు కడకడమే కాకుండా, ఒక్క మనసు భాగోతు తడవడమిండా కడకడమని, అధికారులు కలగలుపుతుంది అనందించగల మని అనుకున్నారు.

వాళ్ల పరీక్షా ఫలితాలు తెలిసి ఆ వారం రోజులే అయింది.

వాళ్ల మాట్లాడుతూ తీసుకొని కొన్ని గంటలే అయింది.

వాళ్ల కృషి కూర్చుని కొన్ని నిమిషాలే అయింది.

"హా వాస్తూరి అధికారియం తెలుసుకున్నావా, లతా?"

"అయి." ఆ గొంతులో అనుభూతి, నితాల్ దృవించలేదు. నిర్నివృత ఉంది. అతను నిరుత్సాహపడలేదు.

ఆ సమాధానం వాళ్లద్దరూ అనుకుంటున్నట్టే.

చాలా వుంది ప్రేమితులకు ఇంకా ముందు ఎదురైనదే. ఇకముందుకూడా ఎదురయ్యదే.

'శ్రీ బొజ్జ గణపయ్య' హోదా - కె. ఆర్. ఎస్. ప్రకాశరావు (హిందూభారత్)

జీవితం రైలుబండిలో మొదటి తరగతి టిక్కెట్టు రిజర్వు చెయ్యబడి ఉంది అమెట.

అతను మూడవ తరగతి కంపార్టు మెంటు అతను మెట్టుపై ఉన్నాడు.

నిరెంక కాలిలో లత మొహం ముద్దు మందారలా ఉంది. కళ్లలో మెరుపుకి బదులు ఎర్ర జీర బువ్బాయి.

కాని, అమె ఏ విషయం గురించి, ఏ పరిస్థితి లోను, ఏదీనే అంత బలహీనులాగా కాదని అతనికి తెలుసు.

అయినా ఎందుకో దైర్యం చెబుతా మనుకున్నాడు.

"దోస్తే వర్రి, లతా! మన అదృష్టం వల్ల రిజర్వు లాగానే ఉన్నాయి. మనమేం ప్రేమగాలి పీలుస్తూ బ్రతక్కరలేదు. త్వరలో నా కెక్కడయినా జాబ్ దొరక్కపోడు. నిన్ను కరెస్పాన్డ్ చేస్తూ నడిపించలేకపోయినా, కష్టలకు గురి చెయ్యమని హామీ ఇవ్వగలను" అన్నాడు. నేను మగవల్లే అనే భావం వినిపించింది అతని గొంతులో.

నవ్వింది లత. అధిమానంగా అతని వంక చూస్తూ, "దబ్బరైట్, రాజా!

నేను మాంటిలో మాట్లాడాను. తప్పక హాల్స్ చేస్తానంది. తెలుసుగా-వాళ్ల నాన్న గారు మహానగరం కాలేజీ కమిటీ ప్రెసిడెంటు? నమ్మక హరిజన్ అయిపోగానే నేను జాబులో కాలునవచ్చు, బహుశా సికింద్రా అవకాశానికే నన్నే ముందే" అంది లత.

క్రీడనున్న టౌన్ లో ఎవరో ముందు నుంచి పీలుస్తున్నట్లు, ఎవరో వెనకనుంచి తోస్తున్నట్లు పరుగుడుతున్న జన సందోహాన్ని చూస్తున్న రాజా ఉరిక్కినది, "ఏమన్నావు, లతా?" అన్నాడు అదుర్లాగా.

లత రిపైట్ చేసింది.

"పారి, లతా! టు ది ప్రాంక్-సు ప్రిది ప్రేమే అనుకో, మూర్ఖత్వమే అనుకో ... సుస్వ జాబ్ చెయ్యడానికి నే నంగీకరించలేను." అతని కంకం అతనికి కొంచెం దురుసుగా వినిపించింది.

అక్కర్లేపోలేదు లత. అలా అని అతను కోకే చేస్తున్నా డనుకునేటంతటి అమాయకులారా కా దామె. 'నేటి నమా జంబో ప్రీ స్పానం', 'ప్రీ పురోగతి' మొదలైన డిబెల్టో అతను గెలుచు

కున్న పార్లమెంటు, ప్రైజులు జ్ఞాపకం చేసి దామె.

అనందర్పమైన విషయాన్ని వింటున్నట్లు లత అద్దంగా తిప్పి డతను. "చప్పట్లకోసం, ఒక విధంగా ప్రైజుల కోసం మాట్లాడిన విషయాలు నేను, లతా. ప్రీవ్ చేసిన వన్నీ ఫిలో కావడానికి నేను మహాత్ముల్లే కాదు. మామూలు మనిషివి." నిష్కర్షగా అన్నా డతను.

రిజనింగ్ కి దిగింది లత.

"చూడు, రాజా, నీ వెనక స్టే అర్డరుపై ఉద్యోగం కొనసాగిస్తున్న తండ్రి, పెళ్లి తెదిగిన చెల్లి ఉన్నారని, నీ ముందు సువ్యాక్రమితే మొయ్యలేని 'కాస్టం లిమిట్' ఉందనీ జ్ఞానకం చెయ్యక్కరలే డనుకుంటా?" అం దామె.

అట్టే అరిపాదంలో దిగబడినట్లు మొహం పెట్టిన రాజా మొహంలో ఎరుపు అనుమిస్తున్న సూర్యుడి ఎరుపు కన్నా తక్కువగానే ఉంది.

"దబ్బరైట్, లతా. సుస్వ ... సుస్వ కాక నా భార్యగా నా జీవితంలో ప్రవేశించిన వ్యక్తి ఎవ్వరైనా డబ్బుకోసం పదిమందిలోకి వెళ్లడం సహించలేను" అన్నాడు.

"నేను ఇంపాల్ కార్లలో తిరగడం మానేయగలను... నేక ఏరలు కట్టు కుని బ్రతగ్గలను. ఇంకా చాలా చాలా మానేయగలను, చెయ్యగలను - త్యాగం అనుకుంటా. కాని, కాని ... నేను కడుపుతున్న కడుపుకి సాక్ష్యం ఏమిటి?" అంది లత.

"సు వ్లే కాలేజీలోనా చేరి పితాలు చెప్పకపోతేను, ఏ అపీసు యంత్రం గంబోనా ఆ మరమేతుగా మారకపోతేనా జాతి పురోగిస్తున్న స్తంభించిపోతుం డంటావా?"

రాజా మాటల్లో క్షేమ ద్విర్విగ్గ తీసుకోలేకపోయిం దామె.

"సుస్వ తెచ్చే చారీచాంది జీతంలో, తీరని స్వల్పమైన కోర్కెలలో, నాలు గ్గడల మధ్య మూలకవలసిందేనన్న మాట నీ కాబోయే క్రిమితి?"

అమె మాటల్లో వ్యంగ్యం గ్రహించ డతను.

"అరిపీయి ఇంటికి చేరిన నాకు చిరునవ్వుల ఫలహారం పెడుతూ, ముద్దు లొలికే పిల్లలకు హాంకెంచుకుంటే హాల్స్ చేస్తూ నా భార్య ఉండాలనుకోవడం తప్పాలావా?" నవ్వులోకి దించ బోయా దామెను.

కేరీలు డగ్గరగానే ఉన్నా, మాటలు పెరుగుతున్నకొద్దీ, మనసులోని ఆలోచ నలు, దూరంగా పరుగుడుతున్నాయని గ్రహించా రిరువురూ.

ఆ తరువాత ఆ ట్యాంక్ మార్కులూనికీ వెన్నెల తెల్లగా ఉందనీ, గాలి చల్లగా ఉందనీ, విశాఖపట్నం రేపేట్ గా దెవం అవుతుందనీ ఇద్దరికీ ఇంటర్వ్యూ లేని విషయాలు మాట్లాడుకున్నారు.

“నీ అభిప్రాయాల్ని ప్రాంక్ గా చెప్పి నందుకు థాంక్స్, రాజా. ఇద్దరం చదువుకున్నవాళ్లం. వెర్రివాళ్లలా ప్రవర్తించలేం కదా? మనమధ్య కాంప్రమైజేనే ఈ విషయంలో వద్దు.” కొండ దిగుతూ లత అన్న మాటల్ని విన్నా దతను.

వెన్నెల జాలతో లత మొహంలోని భావాలను చదవడానికి వృథా ప్రయత్నం చెయ్యలే దతను.

ఆ సామూహికం ... క్యాబిల్ రెస్టారెంట్ లో అతకోసం ఎదురుచూస్తున్న రాజా చెప్పతో ఆ నాటి సంభాషణ టేవ్ రికార్డర్ పెట్టి వినిపించిన ట్టనిపించింది.

ఏమైంది ఆ తరువాత?

ఈ మాట అతని కళ్లముందు అనుభవాల పీల్చు రీలు తిరిగింది.

అయిదు వేల కట్టుంతు అవరంజి బొమ్మలాంటి రాధ అతణ్ణి వరించింది. రికమెండేషన్లు, రిజర్వేషన్లు పోను, అతను వరించాలనుకోని ఓ సాదా ఉద్యోగం అతణ్ణి వరించింది.

ఏ. యు. సి. పాసయినా, అక్షరాలు రాని పసిపిల్లలా తన మాటే వింటూ, తెచ్చింది రుచిగా ఉడకెయ్యడం, భగవంతు డిచ్చిన పిల్లల్ని మహాప్రసాదంగా స్వీకరించడమే ద్యూటీలుగాగల రాధ తన విదుల్ని రెగ్యులర్ గా చేసుకుపోతుంటే, సలభై రూపాయల పెన్షన్ లో మిగిలి పోయిన మాజీ మ్యూనిసిపాలిటీ టీచరు నాన్న, అప్పవంజరం లాంటి అమ్మ, తన పెరట్లో ముద్దబంతి అనుకున్న చెల్లి తన కళ్లముందు నిప్పుల బంతిలా తిరుగుతుంటే ...

కనిపించింది — అద్యర్వైజ్ మెంటు. మంచి పే. ప్రింట్ బెనిఫిట్స్. ఉన్న ఊళ్లో ... ప్రైవేటు కంపెనీ. అయితే నేం? తనకి క్యాలిఫికేషన్ ఉన్నాయి. మరి రికమెండేషన్? ఆ కంపెనీ మేనేజింగ్ డైరెక్టరు లత తండ్రిని తెలుసతనికి. తనెవరో అతను మరిచిపోయే ఉంటాడు. గుర్తించినా, అతని రోంపిలోకి లాగనందుకు ‘రివార్డ్’ చెయ్యడా?

ఏమైతేనేం? అన్నై చేశాడు. ప్రాంక్ గా ఇంటర్వ్యూ కార్ వచ్చింది. ఆసీనురో అడుగు పెట్టగానే గ్రహించాడు ఇంటర్వ్యూ కండక్ట్ చేసేది లతేనని. ప్రాసెస్ ఉత్తరాలకై నా జవా

బివ్వనందుకు ఇన్ ఫర్మ్ చేస్తుందా? నో, నో. ఈ దేశంలో అడవి దయ, క్షమ, ప్రేమ వగైరాలకు ప్రతిరూపం కాదు?”

‘నిజమే, అవును’ అంది అతని చేతిలో ఉత్తరం. ఆలోచనలో ఉన్న రాజా ఎదురుగా వచ్చి కూర్చున్న లతని గుర్తించకపోవడంలో ఆశ్చర్యం లేదు.

“ఎలా ఉన్నారు?” మామూలుగా అడిగింది లత.

“మాస్టర్ వాళ్లు?” అనడానికి డైర్యం చాలలేదు రాజాకి.

జేరర్ తెచ్చిన చిక్రీమ్ అతని ముందుకు జరుపుతూ, “మీ కీ జాబ్ వచ్చే అవకాశం లేదు చెప్పడానికి ...” అంది లత.

“మీరేం విచారించక్కరలేదు. నేనూ ఆ సమాధానమే ఎక్స్ పెక్ట్ చేస్తున్నా”

అన్నా దతను. అతని మాటల్లోని చెణుకుని గమనించిన లత— “ఎప్పటి నుంచీ? నన్ను ఇంటర్వ్యూ బోర్డులో చూసినప్పటి నుంచీ కాదా?” అంది.

“నా” అని అసలేదతను.

“నిజమే. మీకన్నా క్వాలిఫైడ్ వచ్చారు. (ప్రిప్రెర్), సెయిర్ ఫ్లెమాట అటుంచి, మీ పట్ల పార్షియాలిటీ చూపటం కొత్తగా ఓపెన్ చెయ్యబోయే మా బ్రాంచిలో బిజినెస్ కు మంచిది కాదు. యు సే, బిజినెస్ వర్స్” అంది.

అవమానంతో వివర్ణం కాలే దతని మొహం.

“ఈ సంగతి చెప్పడానికే మీరు ప్రశం తీసుకుంటే థాంక్స్” అన్నాడు. నవ్వింది లత, అతని అభిమానానికి.

“మీ సంగతి ఎప్పటికప్పుడు కాక పోయినా, తెలుస్తూనే ఉంది. ఈ స్థితిలో

మీ కొక సహాయం మౌతం చెయ్య గలను.”

ఒక్క క్షణం ఆగింది లత. ఊపిరి తీసుకోవటానికి కాదు, నోట్స్ కరుగుతున్న చిక్రీమ్ గొంతులోకి దిగటానికి.

“మా కొత్త బ్రాంచిలో క్వెరికర్ పోస్ట్ ఉన్నాయి. మీ మినెస్ చేత ఆప్లై చేయించండి ...” లత మాట పూర్తి చెయ్యలేదు.

ఈ కూర్చున్న కుర్చీ కుర్చీలా కాక, ముళ్ల కంచెలా అనిపించింది అతనికి. విసురుగా లేస్తూ, “చూడండి, లతాదేవి. నేను మీ దయా దాక్షిణ్యం మీద ఆధారపడి లేను. పడబోను, పడలేను” అన్నాడు.

“స్టేట్ పీప్లెస్, రాజా! నే చెప్పింది అర్థం చేసుకోండి. మీ మీద మీరు మొయ్యలేని భారం ఉంది. అది మీ జీవిత భాగ్యమితో పంచుకోవడం తప్పకాదు. మీ మగతనానికి లోపం కాదు.

మారుతున్న కాలంతోపాటు మనుషులూ మారాలి. మారమని భీష్మించుకుని కూర్చున్న వాళ్లూ, పైకి ఉపన్యాసాలు చెబుతూ, రోపల ఉడుక్కునే వాళ్లూ, అభిమానం, ఆత్మగౌరవం అనే పంచదార పూత పూసి, కష్టాల విషగుళికలు దిగమింగే వాళ్లూ సుఖపడలేరు కదా— తమ చుట్టూ ఉన్న వాళ్లనీ, తమతో అనుబంధం పెంచుకున్న వాళ్లనీ కూడా సుఖపడనివ్వరు. మీరూ ఆ ఎదిశ్చి ఎదగని మనుషుల కోవలోంచి ఇప్పుడైనా బయటపడితే నేనుకాదు, నాకన్నా ఎక్కువగా మీ భార్య సంతోషిస్తుంది. పిల్లలు సుఖపడతారు. ఆవిడచేత అన్నై చేయించండి. మీ ఇద్దరి శాలరీ మీకూ ఈ కొత్త పోస్టులో వచ్చే జీతం కన్నా ఎక్కువే అవుతుంది. థింకె వెల్...”

ఈ మాటలు లత నిజంగా ఊపిరి తీసుకోవడానికి ఆగింది. కాకపోయినా, ఇంక ఆవిడ చెప్పవలసిన విషయాలేమీ లేవు.

రాజా వ్యధయంతో ఆత్మాభిమానానికి, అవనరానికి మధ్య సంఘర్షణ మొదలయింది. ఆ చాయలు అతని మొహం మీద గుర్తించిన లత మొహంలో వెన్నెల జల్లు లాంటి నవ్వు కురిసింది.

“నీదు గంటలకి ఓ మీటింగుంది. నీ యూ, బెస్టిఫ్ లక్” అంటూ ఆమె వెళ్లిపోవడం గుర్తించా దతను.

ఆమెను ఆపే శక్తి అతనికి లేదు.

ఎదురుగా హాలు అయిన జీవితంలా, రంగుల భవిష్యత్తులా ఉన్న చిక్రీమ్ తినడమా? వదిలిపెట్టి వెళ్లిపోవడమా? అనే విషయాన్ని తేల్చుకోలేకపోతున్నా దతను.

పురాతన శిల్పం హోటల్—ఎస్. హెచ్. కృష్ణ (మద్రాసు-24)

*